

فرهنگی

دومین اجلاس تجلیل از پژوهشگران برگزیده حوزه «دین و فرهنگ»

دومین مراسم تجلیل از پژوهشگران حوزه دین و فرهنگ و اجلاس مقدماتی سومین کنگره دین پژوهان کشور، ۲۴ آذرماه سال جاری به همت دبیرخانه شورای دین پژوهان کشور و دبیرخانه شورای پژوهشی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی قم، با حضور سرپرست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جناب آقای مسجدجامعی و جمع کثیری از مسؤولان، اساتید حوزه و محققین، در قم برگزار شد.

در این مراسم ابتدا مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی قم پس از خیرمقدم گویی با اشاره به نقش پژوهش در تعمیق بخشیدن به علوم گفت:

«پژوهشگران با فعالیت های ذهنی و عملی خویش، میراث فرهنگی و خلاقیت های عقلانی بشری را اعتلا بخشیده و از این راه، افقی نو فراراه سرنوشت بشریت می گشایند. وی سپس از راه اندازی شبکه فرهنگ، خبر داد که می توان از راه اینترنت و اینترنت از آن استفاده کرد.

سپس آقای صاحبی دبیر شورای دین پژوهان کشور به تشریح برنامه های شورای پژوهش پرداخت و گفت: «یکی از برنامه های این شورا برای گسترش فرهنگ تحقیق و پژوهش در کشور، تجلیل از پژوهشگران است.»

وی اضافه کرد: در پی فراخوان عمومی، ما با همکاری وسیع محققین روبه رو شدیم.

آقای صاحبی خاطر نشان ساخت: «از ۱۵۰۰ پژوهش و تحقیق ارائه شده، ۱۳ اثر در فرهنگ عمومی انتخاب و معرفی می شوند.»

آقای مسجدجامعی سرپرست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سخنران بعدی بود. وی با بیان اهمیت و نقش پژوهش به ویژه در حوزه دین، خاطر نشان ساخت: پژوهش در عرصه دین، گسترش زیاد و دغدغه های فراوانی دارد و از زوایای مختلف قابل بررسی است. حتی مسائل معمول آن هم شاید بسیار حساس و مهم باشد.

وی با بیان این که دین به عنوان مبنای ارزش های ما می باشد، گفت: «مادر حوزه دین فصل مشترکی با مسائل اجتماعی داریم.» سپس با اشاره به جایگاه دبیرخانه پژوهش، یادآور شد:

«دبیرخانه رقیب هیچ نهاد فرهنگی نیست، بلکه همکار آنان است.»

آقای مسجدجامعی اضافه کرد: ۲۰۰ مرکز پژوهش در حوزه دین وجود دارد، ولی مرکزیتی که پژوهش ها در آن جمع آوری و مورد بهره برداری قرار گیرد، نداریم. اطلاعات مربوط به پژوهشگران نیازمند یک بانک اطلاعاتی است.

وی با تأکید بر این که دبیرخانه، باید زمینه تحقیقات مورد نیاز جامعه را فراهم نماید، گفت: ما اگر بتوانیم نسبتی بین پژوهش های حوزه دین و نیازهای جامعه ایجاد کنیم، راه مهمی را طی کرده ایم. وی گفت یکی از وظایف کنگره و دبیرخانه این است که سؤال هایی را که در ذهن جوانان ما وجود دارد، استخراج کند و در اختیار محققین قرار دهد.

سخنران پایانی این مراسم آیت الله معرفت بود. ایشان در سخنان خود نقد سخنان بزرگان را با رعایت اصول و لوازم، احترام به آنان دانست و از پژوهشگران خواست در پژوهش و تحقیق سعی کنند نظرات و اقوال گوناگون را مطالعه و مورد توجه و دقت قرار دهند.

آیت الله معرفت پاسخ گویی به نیازهای جامعه را از مهم ترین اولویت های پژوهش ذکر نمود.

آیت الله معرفت تأکید کرد: ما در تحقیقات باید بیش تر همت خود را معطوف کنیم تا به شبهات پاسخ دهیم. شبه افکنی خیلی کار آسانی است، اما جواب شبهه دادن، علم و آمادگی و استعداد می خواهد.

در پایان مراسم افراد و مؤسسات زیر به عنوان پژوهشگران برتر در حوزه دین و فرهنگ معرفی شدند و با هدایایی از آنان تقدیر به عمل آمد.

۱. روش شناسی تفسیر، اثر جمعی از

پژوهشگران پژوهشکده حوزه و دانشگاه.

۲. **دائرة المعارف موضوعات و مفاهیم قرآن**، اثر گروه محققان مرکز فرهنگ و معارف قرآن وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی.

۳. **دین و عرفان**، اثر دکتر سید یحیی یثربی.

۴. **فرهنگ جانپازی در متون اسلامی**، اثر سید ابوالقاسم حسینی ژرفا، از مرکز تحقیقات جانپازان.

۵. **پژوهش دینداری و بزهکاری**، اثر دکتر سید حسین سراج زاده از مؤسسه فرهنگ و هنر و ارتباطات.

۶. **مکاشفه عرفانی و تجربه دینی**، اثر حجة الاسلام دکتر محمدتقی فعالی.

۷. **تحقیق و احیای کتاب الفصول المهمة**، اثر ابن صباغ مالکی به جهت تصحیح انتقادی و کاوش های محقق در زمینه اسناد و منابع تاریخی، حدیثی و روایی، و تناسب جلد اول آن با سال امام علی (ع)؛ توسط آقای سامی الغیری.

۸. **پژوهش نقش تقیّه در استنباط احکام**، اثر نعمت صفری فروشانی از پژوهشکده فقه و حقوق مرکز تحقیقات اسلامی وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی.

۹. **تصحیح کتاب الطهارة اثر امام خمینی (ره)** به کوشش گروه محققان مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، زیر نظر حجة الاسلام مسیح بروجردی.

۱۰. **درآمدی بر منشأ دین**، اثر

حجة الاسلام علیرضا قائمی نیا از معاونت امور اساتید و دروس معارف اسلامی وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها.

۱۱. **پژوهش کسرامت جدید**، اثر حجة الاسلام هادی صادقی از مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی طه.

۱۲. **پرمش ها و پاسخ های قرآنی**، اثر گروه محققان مرکز آموزش تخصصی تفسیر علوم قرآن حوزه علمیه قم.

۱۳. **نظریه سیاسی اسلام از دیدگاه شهید صدر**، اثر جناب آقای علی معموری، مربوط به مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) نیز شایسته تقدیر و تشکر شناخته شد.

در حوزه فرهنگ عمومی و استانی سه اثر ذیل برگزیده گردید:

۱. **بررسی وضعیت مطالعه غیردرسی دانش آموزان دوره متوسطه استان قم**، اثر جناب آقای ابوالفضل یوسفی از اداره آموزش و پرورش استان قم.

۲. **بررسی میسزان و چگونگی گذران اوقات فراغت جوانان قم**، اثر جناب آقای ابوالفضل مطهری از دبیرخانه مشترک شورای پژوهشی و شورای فرهنگ عمومی استان قم.

۳. **مشارکت سیاسی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در شهر قم**، اثر جناب آقای احمد نیکزاد از استانداری قم.

یدالله جتی

*

نامه رسیده

حضرت آقای مهدوی راد سلمه الله

در مقاله قابل استفاده خانم شادی نقیسی [سبک عباسیان در کتابت قرآن]، آینه پژوهش، ش ۶۳، ص ۲۴] این چند اشکال را بفرمائید توضیحی بدهند.

۱. D در نام خلیلی نشان دکتر نیست. برای دکتر Dr. نوشته می شود. D حرف اول نام دیگر ایشان است.

۲. Codicology علم قواعد نسخه شن است؛ نه رمزشناسی.

۳. توپکائی (دوبار) توپقایی (و به مصطلح ترك ها طوبقایی) درست است.

۴. کتابخانه ملی بیبلیوتک نادرست است. بیبلیوتک یعنی کتابخانه و در اینجا ایجاد حشو شده است.

۵. چستر بتی به کسر باء است و بهتر است بیٹی به تحریر درآید.

۶. ابن خالقان (ص ۲۶۶) نباید درست باشد (یا من نمی شناسم). شاید منظور ابن خلکان معروف است. (ص ۲۶۶)

۷. پالئوگرافی Paleography علم خطوط قدیمه شناسی روی کاغذ است نه منقورات سنگی و لوحی (کتیبه شناسی) که اپیگرافی نامیده می شود.

۸. در یکجا (ص ۲۷۱) کودیکولوژی را -که قبلاً رمزشناسی آورده اند- خط شناسی تعبیر کرده اند.

ورود و وقوف نویسنده در تحلیلی که از کتاب جولین ری کرده اند، برای بنده دلپذیر بود.

ایرج افشار

بیستم دی ماه ۱۳۷۹

○